

OPSCHRIFT

Vergadering van 19 december 2016

Besluit nummer: 2016_GR_01159

Onderwerp:

Globaal parochiekerkenplan - Goedkeuring

Beknopte samenvatting:

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd goedkeuring te verlenen aan het 'globaal parochiekerkenplan' betreffende de toekomstvisie van de 46 parochiekerken op het grondgebied van de stad Gent.

Bevoegd: Christophe Peeters

Bestemd voor:

- Commissie Haven, Economie en Financiën

DE GEMEENTERAAD

AANHEF

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, artikel 43, § 2, 10°.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- Het Keizerlijk Decreet van 30 december 1809 op de kerkfabrieken, artikel 92;
- Het Decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erediensten;
- De conceptnota van minister Bourgeois "Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk", zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering d.d. 24 juni 2011.

Bijgevoegde bijlage(n):

- globaal parochiekerkenplan
- financiële planning (informatief)

MOTIVERING

De lokale kerkelijke en gemeentelijke/stedelijke overheden hebben van de Vlaamse overheid de opdracht gekregen om samen een globaal parochiekerkenplan op te maken voor de gemeente/stad. Het parochiekerkenplan vindt zijn oorsprong in de conceptnota van minister Bourgeois, "Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk" van 24 juni 2011. In hoofdstuk III "Oplossingsrichtingen" schrijft de minister in punt 3.1 over "Het uitwerken van een lange termijnvisie op de toekomst van de parochiekerken door de lokale actoren".

Dit document wordt beschouwd als het globaal plan m.b.t. de toekomstige bestemming van de kerken en de visie op een geïntegreerde aanpak op (het bestuur van) de parochiekerken om zo functioneel en doelgericht mogelijk te investeren in het kerkelijk patrimonium, evenals het beheer van het patrimonium en de werking van kerkbesturen en overheden dienaangaande te optimaliseren.

De Stad Gent heeft in samenwerking met de Vlaamse overheid een pilootproject uitgewerkt met als thema "een lange termijnvisie op de toekomst van de parochiekerken op het grondgebied van de stad Gent". Dit pilootproject had als doel voor de 46 parochiekerken een objectieve beoordelingstool uit te werken voor de formulering en de onderbouwing van aanbevelingen voor een parochiekerkenplan.

Deze objectieve analyse en beoordelingstool werden door de diverse belanghebbenden gebruikt om na te denken over de toekomst van de 46 parochiekerken op het grondgebied van de stad Gent.

Binnen de pastorale groepen werd nagedacht, rekening houdende met de pastorale noodwendigheden, over een aangepaste organisatie en structuur. Deze gesprekken leidden naar een schaalvergroting zodanig dat er op organisatorisch vlak een vereenvoudiging optreedt en een pastorale teamvorming wordt gecreëerd.

De bij het dekenaal plan horende lijst van parochiekerken die bestemd blijven voor eredienstgebruik en die welke voor onttrekking aan het eredienstgebruik en herbestemming in aanmerking komen werd door mgr. L. Van Looy, bisschop van Gent, vastgesteld op 26 januari 2016.

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd de nota in bijlage goed te keuren waarin de toekomstvisie wordt omschreven voor de kerken die volgens het dekenaal plan vrijkomen van de eredienst en bijaldien kunnen herbestemd worden en voor de kerken die voor de eredienst behouden blijven.

Overeenstemmend met dit parochiekerkenplan zullen investeringen prioritair worden ingezet op kerken die in de toekomst gebruikt worden voor erediensten.

Per kerk die volgens het dekenaal plan haar bestemming als eredienst verliest, zal gezocht worden naar een gepaste herbestemming. Doordachte investeringen in neven- en/of herbestemming moeten nader onderzocht worden.

**Op voorstel van het college van burgemeester en schepenen
Beslist het volgende:**

BESLISSING

Artikel 1:

Keurt goed het 'globaal parochiekerkenplan' betreffende de toekomstvisie van de 46 parochiekerken op het grondgebied van de stad Gent, zoals in bijlage gevoegd en integraal deel uitmakend van deze beslissing.

BIJKOMENDE INFO BIJ HET BESLUIT

Departement Facility Management - Dienst Bouwprojecten

BIJLAGEN DIE INTEGRAAL DEEL UITMAKEN VAN HET BESLUIT

- globaal parochiekerkenplan

De lokale kerkelijke en gemeentelijke/stedelijke overheden hebben van de Vlaamse overheid de opdracht gekregen om samen een globaal parochiekerkenplan op te maken voor de gemeente/stad. Het parochiekerkenplan vindt zijn oorsprong in de conceptnota van minister Bourgeois, “Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk” van 24 juni 2011. In hoofdstuk III “Oplossingsrichtingen” schrijft de minister in punt 3.1 over “Het uitwerken van een lange termijnvisie op de toekomst van de parochiekerken door de lokale actoren”. De minister schrijft in punt 3.4 dat hij “extra voorwaarden zal inbouwen voor het verkrijgen van subsidies voor onderhouds- of restauratiepremies voor beschermde en niet beschermde kerken”.

Dit document wordt beschouwd als het globaal plan m.b.t. de toekomstige bestemming van de kerken en de visie op een geïntegreerde aanpak op (het bestuur van) de parochiekerken om zo functioneel en doelgericht mogelijk te investeren in het kerkelijk patrimonium, evenals het beheer van het patrimonium en de werking van kerkbesturen en overheden dienaangaande te optimaliseren. Dit steeds in onderling overleg en met respect voor de bevoegdheden van respectievelijk de kerkelijke overheid en de burgerlijke overheid.

De stad Gent heeft in samenwerking met de Vlaamse overheid een pilootproject uitgewerkt met als thema “ een lange termijnvisie op de toekomst van de parochiekerken op het grondgebied van de stad Gent”. Dit pilootproject had als doel voor de 46 parochiekerken een objectieve beoordelingstool uit te werken voor de formulering en de onderbouwing van aanbevelingen voor een parochiekerkenplan. Het vertrekpunt voor de opmaak van de beoordelingstool was de inventarisatie van alle parameters die van belang zijn voor het bepalen van het toekomsttraject van het kerkgebouw (valorisatie, medegebruik, nevengebruik, herbestemming, sloop). De parameters erfgoedwaarde, bouwfysische toestand, marktpotentieel, sociaal-maatschappelijke noden, ... werden concreet gedefinieerd, waarna per kerk en voor elke parameter afzonderlijk een bepaalde waarde werd toegekend. Afhankelijk van de uiteindelijke beoordelingsscore, die de som is van de score van de verschillende parameters, zijn aanbevelingen mogelijk voor een parochiekerkenplan op objectniveau, op wijkniveau en op stedelijk niveau.

Om tot een gedragen document te komen werd in alle fases van het proces op regelmatige basis overlegd met verschillende partijen. In eerste instantie met een aantal “klankbord” groepen bestaande uit de verschillende actoren:

- de drie centrale kerkbesturen
- Erfgoed Vlaanderen en dienst Monumentenzorg en architectuur Stad Gent
- dienst stedenbouw en ruimtelijke planning, dienst stedelijke vernieuwing en gebiedsgerichte werking dienst economie.

Daarnaast werd op regelmatige tijdstippen teruggekoppeld met de stuurgroep bestaande uit:

- afgevaardigde van het Bisdom
- afgevaardigde van het kabinet van de heer Christophe Peeters
- dienst Bouwprojecten, cel erediensten stad Gent
- Erfgoed Vlaanderen
- Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur

Bij het afronden van het onderzoek en voor het finaliseren van het document werd er ten slotte op 27.02.2014 een algemeen overlegmoment georganiseerd met alle bovengenoemde partijen, aangevuld met vertegenwoordigers van het kabinet van minister Bourgeois.

Aan de hand van een power point presentatie werd het pilootproject uitgebreid toegelicht op 13 mei 2014 aan de leden van de commissie Haven, Economische Aangelegenheden en Financiën en op 14 mei 2015 in het CC Meulestede aan alle kerkfabrieken van de stad Gent.

Link: <http://crkc.be/pilootproject-parochiekerkenplan-stad-gent>

Deze objectieve analyse en beoordelingstool werden door de diverse belanghebbenden gebruikt om na te denken over de toekomst van de 46 parochiekerken op het grondgebied van de stad Gent.

Dekenaal plan:

De kerkgang en de kerkelijke participatie kent een dalende trend, de vergrijzing doet snel haar intrede. Het aantal sacramentele aanvragen en uitvaarten dalen eveneens. Nieuwkomers zijn zeldzaam en vinden soms moeilijk een plek in de bestaande parochiecontext.

De laatste jaren werd tevens vastgesteld dat enerzijds in verschillende kerken in het weekend slechts 1 dienst werd georganiseerd en dat anderzijds ten gevolge van het tekort aan bedienaars de verantwoordelijkheid van meerdere parochies door 1 bedienaar werd waargenomen. Als gevolg hiervan trad er een wanverhouding op tussen de frequentie van het gebruik van de kerk en de kredieten noodzakelijk voor exploitatie-, herstellings- en restauratiewerken.

Vanuit de bisdommen en de pastorale eenheden werd deze problematiek erkend. Om als Kerk aanwezig te zijn in een samenleving en van betekenis te zijn voor gelovigen en anders-gelovigen, is het nodig dat de tekenen van de tijd worden gelezen. Binnen de pastorale groepen werd nagedacht, rekening houdende met de pastorale noodwendigheden, over een aangepaste organisatie en structuur. Deze gesprekken leidden naar een schaalvergroting zodanig dat er op organisatorisch vlak een vereenvoudiging optreedt en een pastorale teamvorming wordt gecreëerd.

De bij het dekenaal plan horende lijst van parochiekerken die bestemd blijven voor eredienstgebruik en die welke voor onttrekking aan het eredienstgebruik en herbestemming in aanmerking komen werd door mgr. L. Van Looy, bisschop van Gent, vastgesteld op 26 januari 2016 en op dezelfde dag overgemaakt aan schepen Christophe Peeters.

1. Volgens dit dekenaal plan “verlies bestemming eredienst”: Herbestemming

De wijze van vervreemding zal afhankelijk van diverse factoren later bepaald worden. Voor de totale uitwerking van deze herbestedingsprojecten wordt gestreefd naar 2020.

GENT-STAD

		adres	eigenaar	herbestemming	monument
1.	O.L.Vrouw van de Vrede	Oud strijderslaan, Malem	KFB	Verkocht	
2.	Sint-Anna	Sint-Annaplein	stad		M
3.	Sint-Antonius Abt	Redersplein	stad		M: orgel
4.	Sint-Coleta	Sint-Coletastraat	KFB		M
5.	Sint-Elisabeth	Begijnhofdries	KFB	Blijft eredienst: Anglicaanse kerk	M
6.	Sint-Jan-Baptist	Emilius Seghersplein	KFB		
7.	Sint-Jozef	Wondelgemstraat	KFB	Gemeenschapsfunctie	M
8.	Sint-Macharius	Sint-Machariusstraat	stad		
9.	Sint-Theresia van Avila	Meulesteedsesteenweg	KFB		M: orgel
10.	Sint-Theresia van het Kind Jezus	Boomstraat	KFB		

GENT-RAND

11.	Heilig Hart (KolegemMariakerke)	Eeklostraat	KFB		
12.	O.L.Vrouw (Luchteren-Drongen)	Gavergrachtstraat	VZW		
13.	Sint-Martinus (Baarle-Drongen)	Baarledorpstraat	Stad		

LEDEBERG-GENTBRUGGE

14.	Sint-Antonius van Padua (Gentbrugge)	Louis Van Houttestraat	VZW		
-----	--------------------------------------	------------------------	-----	--	--

SINT-AMANDSDBERG – KANAALZONE

15.	Heilig Hart (Sint-Amandsberg)	Heilig-Hartplein	KFB	gemeenschapsfunctie	
16.	Heilig Kruis (Sint-Amandsberg)	Heilig-Kruisplein	KFB		
17.	Heilig Kruis (SintKruis-Winkel)	Sint-Kruis-Winkeldorp	stad		M

2. Volgens dit dekenaal plan "behouden als eredienstgebouw": Valorisatie

GENT-STAD

		eigenaar	monument	toekomstige investeringen
1.	Christus Koning	KFB		
2.	Heilig-Kerst	Stad	M	Schilderen voorgevel en schrijnwerk Plaatsen ladderhaken
3.	O.L.Vrouw-Presentatie	VZW	M	Herstellen daken, goten en deel gevels Vervangen elektrische installatie
4.	O.L.Vrouw-Sint-Pieters	stad	M	Binnenrestauratie Plaatsen ladderhaken en loodslabben koepel en toren Restauratie schilderijen
5.	Sint-Antonius van Padua	KFB		Ladderhaken
6.	Sint-Jacobs	stad	M	Fase II: buitenrestauratie: gevels koor, transepten, sacristie en lage daken Fase III: voorgevel, voortorens en zijgevels zijbeuken Restauratie schilderijen Verwarmingsinstallatie Brand-en diefstalbeveiliging
7.	Sint-Martinus	stad	M	Schilderen buitenschrijnwerk Plaatsen ladderhaken Bliksembeveiliging Binnenschilderwerken Vervangen gootbekleding tussengoten
8.	Sint-Michiels	stad	M	Restauratie toren en sacristie Houtwormbehandeling interieur Restauratie orgel Stabiliteit doksaal Restauratie schilderijen Vernieuwen elektrische installatie Alarminstallatie
9.	Sint-Niklaas	stad	M	Restauratie buitengevel (3 traveeën) benedenkerk kant Cataloniëstraat en westgevel. Orgel. Verwarming, elektriciteit en beveiliging benedenkerk. Restauratie altaren Restauratie klokkenstoel Bijgebouw Klein Turkije
10.	Sint-Paulus	KFB	M	
11.	Sint-Pieters-Buiten	KFB	M	Buitenschilderwerken Herstellen glasraam Vervangen dakbedekking en goten
12.	Sint-Stefanus	VZW	M	Opfrissen schilderijen
13.	Sint-Vincentius	KFB		

GENT-RAND

14.	O.L.Vrouw (Mariakerke)	stad	M	Vernieuwen elektrische installatie Vernieuwen verwarmingsinstallatie Restauratie daken, goten, gevels, schilderen
15.	Sint-Catharina (Wondelgem)	stad	M	Vernieuwen centrale verwarming Binnenschilderwerken
16.	Sint-Dionysius (St. Denijswestrem)	stad	M	Schilderen buitenschrijnwerk Restauratie glas-in-loodramen
17.	Sint-Gerulfus (Drongen)	stad	M	Daken en torenromp en schilderen buitenschrijnwerk Schilderen interieur
18.	Sint-Godelieve (Wondelgem)	KFB		
19.	Sint-Jan-Baptist (Afsnee)	stad	M	Binnenschilderwerken
20.	Sint-Niklaas (Zwijnaarde)	stad		Binnenschilderwerken

LEDEBERG-GENTBRUGGE

21.	Sint-Eligius (Gentbrugge)	KFB		Binnenschilderwerken
22..	Sint-Lieven (Ledeberg)	KFB		Ladderhaken Restauratie linker altaar Herstel pleisterwerk toren en kerk Herstel glas-in-lood Vernieuwen elektrische installatie
23.	Sint-Simon en Judas (Gentbrugge)	KFB		Herstel goten, nazicht daken, ladderhaken, schilderen buitenschrijnwerk Schilderen interieur

SINT-AMANDSBERG-KANAALZONE

24.	Heilige Bernadette (St.-Amandsberg)	KFB		Vervangen verwarmingsinstallatie Vernieuwen elektrische installatie
	O.L.Vrouw (St.Amandsberg)	stad	M	Herstellen metselwerk toren
	O.L.Vrouw Geboorte (Desteldonk)	stad	M: orgel	
22.	Sint-Amandus (St.Amandsberg)	stad		Vervangen verwarmingsinstallatie Schilderen buitenschrijnwerk Plaatsen ladderhaken
25.	Sint-Amandus (Oostakker)	stad		Vervangen verwarmingsinstallatie
26.	Sint-Bavo (Mendonk)	stad		

Als stad dienen we tevens aandacht te besteden aan het feit dat vele van deze kerken getuigen van een rijke geschiedenis en een indrukwekkend patrimonium en hiertoe bijdragen tot onze internationale uitstraling.

Op 25 oktober 2011 werd de VZW Monumentale kerken Gent (MKG) opgericht. Deze vereniging heeft tot doel de samenwerking tussen alle Gentse monumentale kerken, om te beginnen tussen de vijf centrumkerken met name de Sint-Baafskathedraal, de Sint-Jacobskerk, de Sint-Michielskerk, de Sint-Niklaaskerk en de Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk, te bevorderen om zo het cultureel erfgoed op een serene en publieksvriendelijke wijze te ontsluiten

BESLUIT:

Overeenstemmend met dit parochiekerkenplan zullen investeringen prioritair worden ingezet op kerken die in de toekomst gebruikt worden voor erediensten.

Per kerk die volgens het dekenaal plan zijn bestemming als eredienst verliest, zal gezocht worden naar een gepaste herbestemming. Doordachte investeringen in neven- en/of herbestemming moeten nader onderzocht worden.

Gelet op de niet geringe omvang van de gevraagde investeringen en de financiële draagkracht van de Stad Gent zullen volgende principes worden gehanteerd:

- Kerkgebouwen worden niet onttrokken aan de eredienst tot de herbestemming juridisch verwezenlijkt is.
- De stad Gent zal zijn financiële verplichtingen t.o.v. de kerkfabrieken blijven vervullen tot de parochie opgeheven wordt.
- Beperking tot hoogdringende en absoluut noodzakelijke investeringen aan kerkelijk patrimonium voor erediensten die geen of in erg beperkte mate een liturgische functie vervullen en/of uitdovend zijn.
- Investeringen zullen gerangschikt worden rekening houdende met de bouwfysische toestand (daken, veiligheid, ...) van de voor de eredienst te behouden kerken.

Centraal kerkbestuur Gent-Stad neemt akte

.....6./10./ 2016

Secretaris

J. Vanglabeke

Voorzitter

J. Reyntjens

Centraal kerkbestuur Gent-Oost neemt akte

.....7./10./ 2016

Secretaris

P. Vanholme

Voorzitter

H. De Waele

Centraal kerkbestuur Gent-Rand neemt akte

.....14./10./ 2016

Secretaris

F. Lippens

Voorzitter

A. De Wandeler

Goedgekeurd door Monseigneur Luc Van Looy, bisschop van Gent

.....20/10/..... 2016

L. Van Looy

Goedgekeurd door het College van Burgemeester en Schepenen in zitting van

..... 2016

Goedgekeurd door de Gemeenteraad in zitting van

..... 2016

Stadssecretaris

Voor de burgemeester
(bij delegatiebesluit van 16 juni 2014)

Christophe Peeters
schepenen van Financiën, Feesten,
Middenstand en Innovatie

STEMMING

Aangenomen door de gemeenteraad in openbare vergadering van 19 december 2016:

- Met unanimitéit
-